

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LL Ч. 30. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 16-го лютого 1943. No. 30. Jersey City, N. J., Tuesday, February 16, 1943. VOL. LI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

БАЛТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ ДОБАЧУЮТЬ РАТУНОК В АМЕРИЦІ Й АТЛАНТИСЬКИМ ЧАРТЕРІ

НЮ ЙОРК. — Хоч кожний нарід мусить сам за себе думати і дбати і вірити в свої власні сили, то крім того мусить оглядатись і на чужу допомогу, коли має до діла з таким великим і сильним ворогом, що його власними фізичними силами поконати не в силі. А так є з народами, що мешкають над Балтиком, зокрема з Литвою, Естонією і Латвією. І це було головною темою усіх промов, що їх виголосили представники тих держав підчас 25-ліття проголошення Декларації Незалежності Литви. Свято було влаштоване минулої неділі в Вебстер Гол в Нью Йорку Американсько-Литовським Комітетом Великого Нью Йорку, що об'єднує п'ять литовських парохій, чотири газети і понад 40 ріжних народних і церковних організацій, що об'єднані під кличем: „Американська Перемога — Вільний Світ — незалежна Литва“. Комітет проголосив, що це об'єднання вміщає всі американсько-литовські угруповання і партії, включно з соціалістичними, але з виключенням комуністичної організації.

Відповідали московській „Правді“.

Бесідниками, крім редакторів литовських газет ріжних політичних напрямків, були дипломатичні представники балтійських держав, що навізували до того, що подала совєтська „Правда“ в справі балтійських держав, а саме, що Естонія, Латвія та Литва вважаються частиною Росії. Прибувши з Вашингтону литовський посол полк. Павілас Задейскіс і д-р Алфред Білманіс, посол Латвії, підкреслили, що їхні уряди і народи ніколи з таким становищем, як його висказує „Правда“ не погодяться і змагатимуть до того, щоб балтійські держави стали знову незалежними. Те саме зазначив д-р Йоганнес Каів, генеральний консул Естонії. Д-р Білманіс казав, що балтійські держави не потребують ніяких опікунів. В їх державах не було ніякого безробіття. Був спокій, розвивалась культура. Був добробут завдяки праці і чесності селянства і робітництва, що шляхом широко розвиненого кооперативного руху піднесли свої краї так високо, що від них могли навчитись як треба правити народами ті, що хотіли б над ними панувати. Балтійські держави знають, чому їх хочуть загарбати, бо вони є ключем до панування над північною Європою. Якщо ці держави терпіли і мали клопоти, казав він, то тільки від німецьких баронів і російських жандармів, царських і церковних, і це є однією з причин, чому не бажали бачити балтійські народи незалежними.

Польський консул Ж. К. Красіцкі говорив про потребу згоди між Польщею і народами, що з нею сусідують.

Президент Рузвелт і Америка — Ратунок.

Замітне те, що такі головна надія балтійських держав, як відчувалось з промов, є тепер оперта на становищі президента Рузвелта і департаменту стейту, що далі визнають балтійські держави незалежними. А далі на Атлантійським Чартері, що обіщає свободу всім народам.

Багато привітів.

Відчитано привіти, що наспіли від таких особистостей як пані Елеанор Рузвелт, Вендел Вилкі, лорд Геліфекс, Ля Гвардія, д-р Ніклас Батлер, сенатор Вагнер, китайський амбасадор, Дороті Томпсон та інших. Український привіт підкреслював історичне мирне співжиття Литви і України та віру в перемогу державних і самостійницьких змагань обидвох країв та народів. Передав його д-р Л. Мишуга, редактор „Свободи“.

Святом проводив о. Норберт Пакальніс, римокат. литовський священник. Привіти і меморіал до президента Рузвелта і американського уряду відчитав адв. К. Юргела. Крім хору виступала кількома наворотами славна оперова литовська співачка Анна Каскас, що співає в Метрополитен Опері в Нью Йорку.

ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ.

ВАШИНГТОН. — Американське Товариство Ча-сописних Редакторів ухвалило резолюцію, щоби по війні заіснувала „світова гарантія свободи преси“.

ЗСТРІЛЕНО ВІСІМ ЯПОНСЬКИХ БОМБОВИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Опановання американцями Гвадалканал і летунського поля (Гендерсон Філд) дало вже добрі овочі: як японська повітряна ескадра з 45 бомбовиків (Зеро) заатакувала Соломонські острови — вісім ворожих літаків збито цільними пострілами проти-летунських гармат. Кореспонденти завважують, що ці гармати тепер стріляють незвичайно цільно.

Врочисте Повитання Преосв. Кир Амвросія Сенишина в Нью Йорку

НЮ ЙОРК. — В неділю дня 14. лютого вірні укр. кат. церкви св. Юрія в Нью Йорку як і організоване українське громадянство вшанувало недавно висвяченого нового українського катлицького Владика — Кир Амвросія Сенишина. Рано о годині 9:30 відбувся похід вулицями з американськими і українськими прапорами, з якими виступили представники народних і церковних організацій. По поході, при вході до церкви св. Юрія, повитав Преосв. Амвросія парох о. М. Марків, ігумен ЧСВВ. Архієрейську Службу Божу відправив Преосв. Амвросій в асисті 8 священників, між якими був о. Бараник, протоігумен ЧСВВ з Канади. У своїй проповіді Владика витав вірних дідрашми цитатами з Св. Письма, а далі з творів Шевченка, Лепкого й Грінченка. Благословив піонерів, що своїм потом і кровю розбудовували українське життя в Америці, як і всіх теперішніх працівників. Згадав за гордість, що діти американських українців є в славіній американській армії і мають честь боротись за волю і крашу долю для всіх народів, а в тому і для поневоленого українського народу.

Вечером відбувся в честь Владика „Привітний Концерт“ в парохіальній салі св. Юра при шестій вулиці, на якій прибуло стільки людей, що для них не стало місця. Було багато доколичних священників та інших гостей. Свято розпочато американським гимном, що його відспівав Хор Церкви св. Юра під управою п. Т. Онуфрика. Хор цей висонав музичну частину програми незвичайно добре, за що дістав диригент спеціальне признання від Преосв. Кир Амвросія, як і дістала його та численна молодь, що виступала з співами і народними танками (під управою І. Файса). З співучої частини найбільше вражіння викликало могутнє „Покаяння“ Велела.

Витаючи Владика від імені місцевої церковної громади о. ігумен М. Марків підкреслив, що всі американські українці радіють, що маємо нову високопоставлену особу для допомоги в тій великій праці, яка перед нами. Святочну промову виголосив п. Дмитро Галичч. Зазначив, що назначення другого єпископа для американських українців-католиків є не тільки здобутком на церковнім полі, але теж і на народнім. Це має тепер особливе значіння, бо це сталося в часі, коли на українських землях наступила повна руйна культурних і релігійних надбав. Тому саме треба тут на американській землі плекати ще більше ті духові та моральні цінності українського народу, які там є zagrożені. Отже є причина радити, коли для виконання тих завдань дістав український нарід нового, молодого і ревного працівника в особі Преосв. Кир Амвросія.

Провідник отого Привітного Концерту, о. Борса, представляв потім поодиноких бесідників, що виступали з привітаннями, які розпочав протоігумен о. Бараник, що представив дотеперішню успішну працю Преосв. Кир Амвросія. Зазначив, що новий Владика допомогатиме виконувати працю Кир Константинови, Владичі-Ординарієви, а те, чого доконав тепер є заповуючою, що українська церква і український народ дістали в особі Преосв. Кир Амвросія ревного працівника. Від ньюйорського деканату повитав Владика о. сов. А. Лотович, що між іншим зазначив, що старше священство радіє, що до помочі прибув ще новий Владика, молодий і енергійний, що додасть усім нової енергії до дальшої праці. Потім наступили численні привіти від багатьох товариств, народних і церковних, які склали вислані для цієї цілі делегати. Перший такий привіт зложив есемблмен С. Ярема.

Сердешна атмосфера, що панувала впродовж цього вечора, дійшла до кульмінаційної точки, коли промовив при кінці сам Владика — простою, щирою мовою, заявляючи, що говорить „як один з тих, що на салі“, як „брат до братів“, що вийшов з того самого українського села, з якого виходили українські імігранти. Заповів, що захищає виявлену йому сердечність назавжди, а заплатити за неї працює для слави Бога, Америки і поневоленого українського народу. Потім відспівано український гимн і на тому закінчено свято.

МУСОЛІНІ ПЛАНУЄ РЕГЕНЦІЮ

БЕРН. — З Риму приходять місти, що Мусоліні заміряє доконувати ще нові перемирні в своїм кабінеті та що він задумує встановити як свого наслідника регента.

НІМЕЦЬКІ КЛОПОТИ ЗО СВОЇМИ САТЕЛІТАМИ

ЛОНДОН. — Німецькі невдачі на сході піднімають хвилю дефетизму в Румунії. Внаслідок утрат румунів у російській кампанії, що, за останніми обчисленнями, вносять 400,000 вояків, по всій Румунії ширяться проти-німецькі настрої: всі хочуть зірвати з Німеччиною, а деякі хочуть накладати з Росією. Гітлер радить собі як може старим способом цкування малярів проти румунів.

ЗАГРОЗА ПОШЕСТЕЙ В ЕВРОПІ

ЛОНДОН. — Офіційна німецька статистика виказує поважну небезпеку заразливих педуг у Німеччині. У Югославії вже шириться пятнистий тиф. В одному місті Монастирі винирає від нього денно п'ятеро осіб. У Німеччині шириться у застрашаючий спосіб дезинтерія.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ДО СПРАВЖНИХ БОІВ. — Підчас вправ у таборі Рокер, Алабама, живино гострих набів, аби воякам дати передсмак справжньої битви й навчити їх кооперувати в бою.

ВІДОБРАЛИ НІМЦЯМ КРАСНОДАР, РОСТІВ І ВОРОШИЛІВГРАД

ЛОНДОН. — У суботу совєтське радіо передало вістку про захоплення червоною армією Краснодару, столиці кубанських козаків. У неділю совєтське радіо подало спеціальний комунікат, що червона армія забрала назад від німців Ростів, головний порт на Озівському морю, і Ворошилівград, промисловий центр в донецькому басені.

За якийсь час після цього комунікату німецьке радіо з Берліну признало, що російські війська забрали Ростів і Ворошилівград, запевняючи при тому у слухачів, що відступ відбувається за попередню вироблений пляном та що німіці відступають на укріплені позиції. Мовляв, усіх ранених і всю амуніцію вже пересунено на безпечні місця, а в забраних російськими військами пунктах знищено всі військові інсталяції.

Військові знавці підносять вагу захоплення від нацистів Ростова й Ворошилівграду: по звільненню Сталінграду й захопленню Курська це найбільші досі перемоги червоної армії. Вони були сильно укріплені так званими „іжаковими“ фортифікаціями. Успіхи червоної армії ставлять тепер у критичне положення німецьку армію під Кавказом та німецьку армію в донецькому басені.

Атакою на Ростів кермував українець, генерал Родіон Малиновський. В бою відзначилися війська генерала Герасименка.

БЕНЕШ ЗАПОВІДАЄ НОВУ НІМЕЦЬКУ ОБОРОННУ ЛІНІЮ.

ЛОНДОН. — Д-р Бенеш, президент Чехословацької на вигнання, заявив у своїй промові на радіо, що німецькі війська в Росії переходять справжню катастрофу та що по перегрупованні й реорганізації вони будуть пробувати боронитись на новій оборонній лінії, що буде використовувати оборонну силу Дніпра, Двини, Прип'єті й Дністра.

У кілька годин після промови Бенеша на лондонському радіо заговорили нацистичне радіо в Берліні, подаючи комунікат, що в відповідь на промову Бенеша, котрий хоче видно підбехтувати чехів до протинімецьких виступів, німецький уряд підгнав до концентраційних таборів певне число приятелів Бенеша та що він запрє туди ще більше чехів, якщо Бенеш важитись виголошувати нові промови.

ВЕЛИКІ РЕЙДИ НА ЛЬОРІЯН І НЕАПОЛЬ.

ЛОНДОН. — Важкі британські бомбовики доконали в суботу ще одного рейду на французький порт Льоріян, що служить тепер базою підводних німецьких човнів. Скинули вони бомби ваги тисячі тон і спричинили сильні пожари.

Тимчасом американські бомбовики вилітали з Африки на рейди на італійські міста Неаполь і Кротоне.

У неділю альянтські літаки напали на Мілян, центр італійської військової продукції. Кажуть донесення з Швайцарії, що літаків було так багато, що треба було три години, поки вони всі перелетіли понад один пункт.

КАМПАНІЯ ЗАМАХІВ ПРОТИ НАЦІСТІВ У ГОЛЯНДІІ.

ЛОНДОН. — Уже три замахі підземельної голяндської організації проти голяндських квіслінгістів занотувало німецьке радіо. Як відомо, першою жертвою був генерал Гендрік А. Сейфардт, одинокий голяндський військовий старшина, що перейшов до нацистів. Зараз після його вбивства вбито д-ра Г. Рейдона, начальника пропаганди про-нацистичного голяндського уряду Мусерта. Третьою жертвою став С. Ван Равенсвай, секретар Мусерта для заграничних справ.

Підозріваючи одноцілу організацію за всіма цими замахами, німецька окупаційна влада зємобізувала кольосальну масу тайної поліції для боротьби проти тайної організації, котру вона називає „чорною рукою“, а кожному визначному нацистові в Голяндії дала скріплену особисту сторожу.

ЗАМАХ НА БОЛГАРСЬКОГО НАЦІСТА.

БЕРН. — У суботу вночі вбито в Софії, столиці Болгарії, генерала Лукова, визначного прихильника нацистів, котрий вів активну діяльність для організації „болгарських фаянгістів“. Генерал виступав проти „большевицької небезпеки“, і не вагався закидати королеви Борисови „апатичне наставлення“ до цієї небезпеки.

НІМЕЦЬКІ АГЕНТИ В КОЖНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ ГАЗЕТІ.

БЕРН. — Німецькій окупаційній владі вдалося здунити всю вільну французьку пресу, вихавши до редакцій й між складачів кожної французької газети свого агента. Внаслідок цього французька публична опінія не має нині органів, через які вона могла б проявлятися.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед датою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES, Foreign and Jersey City Rates. Includes rates for one year, six months, and three months in various currencies.

Трубить до Перемоги

Бритійський прем'єр Чорчил уже не раз виголошував промови в британському парламенті, і кожна з них облітала світ як важна енуціяція великої імперії. Говорив він там у важкі хвили для Британії: по розгромі коло Дункерки, після упадку Тобрука, по захопленні японцями Сінгапору. Кожна з тих промов відіграла свою велику роль, бо підтримувала віру в успіх спротиву ворожій агресії. Коли прийшла вістка по повероті Чорчила з Африки, що він знову промовить у британському парламенті, могло здаватися, що він знову виголосить промову по лінії попередніх: Що він знову буде кликати британців видержувати важке лихоліття. Тимчасом нова промова Чорчила власне в тому радикально відступила від попередніх. Замість заклик до видержання лиха находимо в ній вперше заклик до наступу. Замість заохоти до видержливості — самопевність перемоги над ворогом.

Передовсім Чорчил заповнив британський парламент, а посередно й цілу Бритійську Імперію, та весь світ, що конференція в Касаблянці виробила вже план інвазії Європи, що на ній уже постановлено й час і місце цієї інвазії. Певна річ, що він не подав докладно ні одного ні другого, бож велика частина доспіху такого воєнного підприємства залежить від тайности операцій. Всеж таки Чорчил заповнив парламент, що офензива почнетяся протягом найближчих дев'яти місяців.

Далі Чорчил заявив, що конференція в Касаблянці обговорила засоби найважнішої тепер битви, битви проти підводних човнів. Він подав вказівки на те, що ця битва закінчиться перемогою Аліантів. Взагалі Аліанти, за словами Чорчила, це вже не слабі, незорганізовані, неузброєні держави, які всіх сил напружують, аби вдержатися при житті перед подавляючою перевагою сильного й знаменито озброєного ворога; це нині вже могутні держави, які виставили кольосальні збройні сили, які з дефензивної перейшли на офензиву, виробили спільні плани діяння, згодилися на одностайний провід, й вірують уже не тільки видержання ворожих ударів, але й в те, що вони завдадуть усім ворогам смертельні удари.

Нема найменшого сумніву, що промова Чорчила має велике значіння для піддержання боевого духа в Аліантів та для ослаблення боевого духа в ворогів.

До того вона пішла впоперек апізерських заходів нацистичного проводу, що пробує тепер на всі заставки вбити клина в ряди аліантів, малюючи перед ними большевицьку небезпеку. Промова Чорчила була вимовною заявою Гітлерові й його генералам, що Аліанти це одна армія, яка може осібню машерує, але разом ударяє, себто до одної цілі зміряє: до скорой перемоги.

ЧИ ДУШАМИ МІНЯЮТЬ?

Реймонд Деніел, кореспондент „Нью Йорк Таймсу“, кабітований наглом в новім краю, знайшлися в інших обставинах і серед населення іншої мови. Видячи однаке різницю поміж звичаями, способом життя та замишляннями старших американців і тими, до чого звикли, вони або замикалися в окремі дільниці та жили своїм власним життям немов у середовищі гетті, або не раз встидалися своїх прекрасних, старих і культурних звичаїв, вважаючи їх за щось ніби гірше. Через те не раз і зовсім їх залишали.

Серед тих обставин повставали по ріжних містах ріжні „форейнерські“ дільниці, між якими буває і українська. З другого боку друга частина прибувша до Америки українців відчувувалась від своїх звичаїв, церкви, свого товариства і розгублювалася. На тім самім підложу — встидатися свого — витворилося незвичайно прикре почуття своєї меншевартості, що стало властивістю не тільки простолудина, але також інтелігентів; воно становить дуже прикру рису в духовому житті українсько-американської збірноти.

В такій ситуації як тепер, коли треба нам постійно думати про війну і вігру, треба теж думати, як помогти українській справі із цієї країни свободи, в яку українці вже вложили свою пайку праці та поту. Та почування меншевартості паралізує волю українських людей. Підглянувши це й чужі. В лондонським науковим магазині „Geographical Journal“ за квітень 1941 написана прямо так: „Кліпінг з тим, що деякі народи Східної Європи, а поміж ними, не в образі ні зі злої волі говорять, українців... огортає якась почування національної меншевартості, що виробляє у них переконання, що серед баламутної щоденної опінії їх справа є переочувана або недоцінювана“.

Це прикре почування меншевартості серед американців українського роду лихो відбивається на молодому поколінні, у якого мусить цілком природно витворитися легковаження до українства, коли батьки з ним криються немов з чимсь злим, поганим. Рідкі, противні випадки, це заслуга противного підложу батьків до традиції та звичаїв народу, з якого вийшли.

Коли стрічаємося у наших земляків з недоцінюванням свого традиційного українського способу життя, або ще й з якимсь завстидженням з той

„девні частини східної Польщі“ та підносича на них претенсії Росії. Певна річ, що Польща не хоче відступити „своїх“ східних територій Росії ні нікому іншому, але в деякого з польських політиків є видно думка, що краще Польщі їх відступити Росії й купити собі в цей спосіб від неї „забезпечення“, ніж старатися цей край при собі задержати й мати за них вічний кліпінг з Росією. Це однаке далеко не загальна польська політика; є ще й такі польські політики, які хотіли би задержати „Східну Польщу“ про Польщі за всяку ціну, навіть ціною ворожнечі з Росією, котрої зрештою на їх думку не можна задоволити навіть „Східною Польщею“, а хіба цілою Польщею.

Дальші догади „Нью Йорк Таймсу“ довершують характеристику польської політики в цій справі. Каже „Таймс“: „Ця справа (поширення доступу Польщі до моря) лежить дуже на серці генерала Сікорського і це було би справді дивним, якби він не обговорював був її з президентом Рузвелтом при нагоді його останньої візити (в Вашингтоні), коли то він, як є відомо, взявся предлагати територіальні домагання інших аліантських урядів на вигнанні без їх попередньої відомості“. Виходило би з тих слів, що генерал-прем'єр хотів добитися від президента Рузвелта якоїсь зобов'язуючої заяви в справі територіальних домагань Польщі, а для добуття такої заяви він підняв територіальні претенсії інших урядів на вигнанні без їх уповноваження. В такій спосіб у справу польського доступу до Балтики вмішано ще й Америку та якісь аліантські уряди на вигнанні (як можна догадатися, передовсім Чехословацьку).

З тих усіх заходів генерал-прем'єра видно передовсім одно, саме, що він або пробує добитися задержання „Східної Польщі“ при Польщі або вимінити її за ширший доступ до моря, дорогою тайних коншахтів, про котрі нічого не мають знати мільони людей у тій „Східній Польщі“, котрих мають задержати при Польщі, не питаючи їх в тій справі, або мають вимінити за ширший доступ до моря та за „забезпечення“ збоку Росії, теж їх за те не питаючи.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЗБЕРІГАТИ ТРАДИЦІЮ

Українські люди, як прибули на американський континент, знайшлися наглом в новім краю, в інших обставинах і серед населення іншої мови. Видячи однаке різницю поміж звичаями, способом життя та замишляннями старших американців і тими, до чого звикли, вони або замикалися в окремі дільниці та жили своїм власним життям немов у середовищі гетті, або не раз встидалися своїх прекрасних, старих і культурних звичаїв, вважаючи їх за щось ніби гірше. Через те не раз і зовсім їх залишали.

Серед тих обставин повставали по ріжних містах ріжні „форейнерські“ дільниці, між якими буває і українська. З другого боку друга частина прибувша до Америки українців відчувувалась від своїх звичаїв, церкви, свого товариства і розгублювалася. На тім самім підложу — встидатися свого — витворилося незвичайно прикре почуття своєї меншевартості, що стало властивістю не тільки простолудина, але також інтелігентів; воно становить дуже прикру рису в духовому житті українсько-американської збірноти.

В такій ситуації як тепер, коли треба нам постійно думати про війну і вігру, треба теж думати, як помогти українській справі із цієї країни свободи, в яку українці вже вложили свою пайку праці та поту. Та почування меншевартості паралізує волю українських людей. Підглянувши це й чужі. В лондонським науковим магазині „Geographical Journal“ за квітень 1941 написана прямо так: „Кліпінг з тим, що деякі народи Східної Європи, а поміж ними, не в образі ні зі злої волі говорять, українців... огортає якась почування національної меншевартості, що виробляє у них переконання, що серед баламутної щоденної опінії їх справа є переочувана або недоцінювана“.

Це прикре почування меншевартості серед американців українського роду лихो відбивається на молодому поколінні, у якого мусить цілком природно витворитися легковаження до українства, коли батьки з ним криються немов з чимсь злим, поганим. Рідкі, противні випадки, це заслуга противного підложу батьків до традиції та звичаїв народу, з якого вийшли.

Українські люди, як прибули на американський континент, знайшлися наглом в новім краю, в інших обставинах і серед населення іншої мови. Видячи однаке різницю поміж звичаями, способом життя та замишляннями старших американців і тими, до чого звикли, вони або замикалися в окремі дільниці та жили своїм власним життям немов у середовищі гетті, або не раз встидалися своїх прекрасних, старих і культурних звичаїв, вважаючи їх за щось ніби гірше. Через те не раз і зовсім їх залишали.

Зберігання традиції або старих звичаїв, способу життя своїх батьків це дуже ярка риса англосаксонської культури. Візьмім от хочби таке американське свято як „Тенк-гівінг Дей“, з його обідом, обов'язково з індиом, та з тим, що свято має бути конечно останнього четверга падолиста. Або візьмім хочби американські міри на ічі та стопи, ваги на фунти та унції, в ужитку, важчі ніж уживання європейського метра та кілометра. Але традиція береже той старий спосіб мірення та важення тільки для традиції, дарма, що американська індустрія така розмахова та практична могла перейти на європейський метричний міри.

Куди глибше та більше докладне є зберігання традиції в самій Англії, де судді, публічні урядовці, міністри, виступаючи урядово натягають перестарілі давні мальовничі строї. Обряди парламенту в Англії відбуваються до звичаєм нерідко з перед соток літ і таке що. Одним словом саме найстарші поселенці американської землі зберігають традиційно свої старі звичаї та зберігаючи їх сами мають не тільки зрозуміння, прихильність, але й зацікавлення до звичаїв та традицій інших народів, але що найважніше, пошану для них. Зовсім чуже є їм висмикування чи легковаження звичаїв тих поселенців з інших національних груп, що на американський суходіл принесли зі собою звичаї та спосіб життя свого рідного народу.

В додатку українські звичаї зв'язані зі святами, чи з надзвичайними подіями в житті як вінчання, хрестини, похорон, і багато інших, є надії дуже гарні, поетичні, високо удуховлені та ніжні і чужинцеві, що їх пізнає, вони подобаються. Зберігання традиції це прикмета якраз народів найстарших культурно; тим особливо славляться китайці, у яких почитання минулого, пошана предків стала майже національною китайською релігією, куди загальнішою ніж офіційна їх релігія, що її дав їм

їх вчитель Конфуцій. Нарід, що шанує традицію, вказує немов, що він не нинішній, не пройдисвіт серед народів світа, але вже давно загосподарований газда на тій планеті всесвіта.

Певна, що не всі звичаї українського народу зі старого краю можна тут на американській землі зберігати без усіляких змін; але всеж таки у рідним гурті, серед своїх найближчих можна собі урядити й тут серед нового способу життя, наприклад, свій світ з власною різдвяною поезією, з прастраним шедрим вечером, з власним достойним свитим Миколаєм зі святкуванням іменни членів родини, без потреби прибиратися в інші пера.

Найти якраз ту золоту середину — жити американським життям, брати в ній живу активну участь та не замикається немов у гетті відокремленім від правдивой Америки з одного боку, та зберігати риси культури, старої української культури з другого боку — це правильний шлях американсько-українського життя.

Та в першу чергу треба позбутися того прикрого переконання, є щось гірше, що з його треба стидатися, що з ним конечно треба укриватися поза десять замків. Навпаки, коли американець іншого роду стрінеється з нашим Різдовом, чи хочби звичаєм святкувати іменни, як це прийняте в українському народі від вікин, то треба тільки вияснити в чім річ, а він напевно з найбільшим інтересом та пошаною стане глядіти не тільки на ту нашу традицію, але теж і на нас як на людей дійсно культурних.

Але пердовсім достойне зберігання в родині наших традицій з повагою, немов з якоюсь священістю зв'язе тісно наші родини, дітей і батьків, що є дуже важне.

ЗА СВОБОДУ. — Десень нового одно-центового поштового значка, що звеличує „чотири свободи“, гарантовані Атлантийським Чартером. Він буде пушений в обіг у день уродин Лінколна, себто 12. лютого. На ньому змальована свобода зо смолоскипом.

Advertisement for Iwan Franko's story 'Основи Суспільности'. Includes the author's name, title, and a short introductory text about the story's themes of social foundations and human nature.

трохи докладніше пояснити. А той як же це? Адже й „Товариство Демократичне“ в році 1846 голосило те саме, що стоїть на народнім становищі, а тайком організувало різну шляхти. Голословне кидання такого широкого терміну має в собі багато небезпечного, і це власне я вважаю хибною тої газети, при котрій ви працюєте.

й, тяжко сапаючи, сів охляп на мягкім кріслі. — Ну, панове, — скрикнув він патетично, — це вже з вас якась сторонничість говорити. Для того, що моя часопись (в патетичнім запалі він любив говорити „моя часопись“), хоч не був її власником, ані редактором, а тільки звичайним співробітником, і слухачі його добре знали про те) має демократичну вивіску...

такої газети, спиняється зарано хід тих ідей, котрі вона хоче ширити й котрі також я, мої панове, як мене всі тут знаєте, цілковито приймаю за свої. — Оце власне інтересно! Власне цікаво! — радісно скрикнув д-р Альфонс, сідуючи також на кріслі насупроти Калясанто. — Отже, раз маємо перед собою чоловіка, котрий сміло й явно говорить, що поділяє вповні ідеї й тенденції газети, значить, зможе й, певно, схоче й нас усіх по-знайомити з тими ідеями, втаємничити нас у них, коли просте читання тих друкованих слів і речень, котримим день-у-день заповнена ця газета, зовсім до цього не вистарчає.

Але скількиж то разів ми висновували, що цей демократизм у нашім розумінні від демагогізму далекий, як небо від землі! Ми демократи, і думаємо, що при кінці XIX віку кожний розумний і чесний чоловік мусить бути демократом. — Спасібі за комплімент! — сказав ідо д-р Альфонс, кланяючись Калясантому. — Значить, в такому разі я, що з гордістю називаю себе аристократом не тільки з уродження, але і з переконань, по вашою буду нерозумним і нечесним чоловіком.

хлопським“. Це значить, шляхтара, міщани, патріотизм, література, наука, все набік! Хлопе! На престіл із хлопом! „Я не вмію ні читати, ні писати, а мене хотять на польського круля обікрати!“ Тямте цю казку? Оце звалює в нас демократизмом, правдивим, патентованим демократизмом, а на ділі цеж ніщо інше, як бруталний, простісний демагогізм, охлократія з усею її огидою, прибрану в метафізичну фразу.

Наші Вороги

Німецькі воєняки.

Репортери, що розмовляли з німцями, полоненими на румовищах Сталінграду, замітили різкий контраст між нарядами офіцерів і настроями простих воєняків.

Всі ці воєняки перейшли через справжене пекло, котре вони самі створили для інших у своїх диких походах Європою. Вони є нині жалюгідними людьми, зломаними й одвертими останками колись аргантної армії, що котилася через Польщу й Францію й Грецію в першій захопленні перемогою й знищенням. Вони виласили по пивниці, понад замерзлі купи трупів своїх власних товаришів, як страхопуди на тлі знищення. Кризь очі кореспондентів там на місці бачимо поле каміння, без вулиць і домів і дерев і якихнебудь інших познач, що там колись було місто. Ми бачимо теж людські румовища великої німецької армії, нахмурених генералів зо затисненими губами й повних люти; воєняків згодованих, збитих з пантелику, що піддаються радо в неволю.

Горді офіцери шестої німецької армії дивляться на здачу як на найнижче пониження. Вони озлоблені, а їх озлоблення можна пояснити передовсім тим, що вони думають про Гітлера, котрий їх вислав над Волгу й там оставив їх на загибель. У противенстві до офіцерів воєняки висказують свої почування свобідно. Один з них сказав репортерові, що й в Дісельдорфі й в Кельні не багато краще, ніж у Сталінграді й тому вони вже не вірують, що їх фірер є надчолов. Додає кореспондент: „Ці люди могли від Гітлера прийняти все можливе в світі, але не невдачу“.

Коли це помічення приміняти до всіх німців, то воно набере великого значіння. Заломання в Німеччині не прийде ні легко, ні скоро. Гітлер усе ще має у своїй владі могутні зброї, яких він може вжити в разі крайньої потреби, навіть хочби йому прийшлося вжити їх проти самих німців. Сталінград є доказом, як мало він цінить війська, в порівнянні зо своєю власною гордістю. Але як уже народ зрозуміє, що він перейшов і посьвятв усе для невдачі, тоді його відраза до Гітлера певно буде така страшна, як страшна буде лють поневолених ним народів до нього. Шо нині в Сталінграді говорять голі й побиті воєняки, то за якийсь час буде говорити вся Німеччина.

Японський воєняк.

Американські газети подали були дня 26. січня донесення з Гвадалканалу, що японські воєняки піддавалися від 16. січня просто кожного дня. Того дня Гасамото, простий японський воєняк, але ветеран кампаній у Китаю, на Борнео й Філіппінах, член вибраного полку штурмовиків, повів цілу груму японців до американського табору. Ці воєняки обговорили були свою здачу на нарадах попереднього вечора. Більшість була за те, аби битися до останку. Гасамато й його прихильники однаке вже мали війни досить. Американці скидали з літаків на японські лінії маси летючок. Громоваки закликали японські війська йти до американців і дістати їсти.

Воєняк Гасамато сказав американцям, що його заставили здатися передусім думки про горячу страву, тютюн і звільнення від безперервного острілу. Японські воєняки, говорив він, діставали на день три десяті пайнта рижу й дещо фасолі сої. Пізніше Гасамато й його товариші не мали й того. Через 5 днів вони не мали в устах просто нічого. Гасамато чув, що він просто перестав почуватися японським воєняком. Він служив своєю полковою, поки цього просто не знищено. Полковник, що ним командував, спалив полковий прапор і застрілвся, вважаючися збезчещеним здачою.

Тому Гасамато почуватися й самий збезчещеним і не може вертатися до Японії. Він сподіватися, що йому дозволять поїхати по війні до Америки, де він навчиться по англійськи й стане будувати дом. Поки він пішов на війну, він був фермером. Але він не походить зо славного роду. Якби він поповнив телер самогубство, то він певно не добув би собі стільки слави, кілька свого часу добули собі генерал Ногі й його дружина, коли вони поповнили себегубство, з жалю по смерті японського цісаря. Японці інколи поповнюють себегубство серед умовин, серед яких американець просто напише листа. Всеж таки в Японії в мирні часи вбивається власними руками менше людей, ніж у Німеччині. Здаючися японські воєняки в Гвадалканалі видно покидають старий японський національний звичай. Досі японці вважали обовязком вбиватися в певних випадках так само самозрозумілим, як у старі феодальні часи прислужники пана вважали своїм обовязком йти на смерть, як помер їх пан.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО НАШИХ ЖІНОК!

Жінки, мамі і дівчата! Не сумуйте і не плачте за мужами, синами чи вашими найдорожчими. Ніхто вашого болю не відчує так, як ви його відчуваєте. І ніхто вам не допоможе. Тому не вбивайте своєю душою плачем і наріканням. Бо хто слабкий духом, той немичний і тілом. Хай буде з нами віра і надія. І розсудок. Не нарікаймо на війну, а на тих, що її спричинили. Пізнаймо ту неправду, проти якої боремося, а наберемо сили і витривалости та завзяття. Не на плач тепер час, а на працю, якої так дуже треба. А праця дає нам теж забуття, розраду і спокій. І треба бути нам веселими, бож є надія, що може війна усуне згодом різкі кривди, та що завдяки тому люди по війні житимуть краще й щасливіше. Мати плаче — всі плачуть. Всі оглядаються на неї. А мама повна енер-

Олена Степанек,
Клівленд, О.

Точкова Система Паювання

Незабаром у кожній американській хаті появиться один або більше примірників Пайкової Книжечки ч. 2, залежно від того, скільки душ в якій родині. Без цієї книжечки ніхто не зможе купити сушеної і замороженої ярини і овочів, яричних і овочевих консервів, ні таких же соків і юшок.

Пайкування спрепарованих овочів і ярини ввійде в життя за кілька тижнів, з кінцем лютого або в березні, як тільки буде якслід зорганізована служба розподілу й контролю Воєнних Пайкових Книжечок ч. 2, так, щоб їх можна було різноманітно ввести в життя у всіх місцевостях Америки. Ця книжечка заведе тут також точкову систему паювання (пойнт решенінг) (пойнт решенінг), якої вже від довшого часу вживають в Англії.

Чому багата Америка заводить в себе пайкування харчів? Відповідь на це проста. Американські воєняки, що йдуть в бій, мусять бути добре відживлені й крипкі, тому їхні потреби є на першому місці. Далі, харчі є нашою зброєю підчас офензивної війни, тому, що треба подавати негайну поміч голодуючому населенню тих країв, які займає американська армія. Крім того треба давати харчеву поміч воєням інших країв, як Англії, Советського Союзу чи Франції, бо вони допомагають нам винищувати наших ворогів і тим зашаджують життя американського воєняка. Наслідком того деякі харчеві продукти, особливо такі, які легко перевозити і перетримати, розходяться з Америки по усьому світу й їх кількість тут значно обмежилася.

Шоб одні люди не могли використовувати цього обмеження зі шкодою для других, себто, шоб обділити існуючим припасами всіх по рівні, уряд заводить пайкування. Шоб населення могло дістати більше тих продуктів, яких є подостатком, а обмежувалось відносно харчів, яких є менше, це пайкування буде переведене по так званій точковій чи „пойнтовой“ системі. Це є той демократичний спосіб, по якому всі будуть трактовані однаково і при якому не буде робити ніякої різниці, хто багатий а хто бідніший. „Пойнт решенінг“ і роздача пайкових книжечок будуть проголошені одночасно по всій Америці в часописах, через радіо і окремі урядові відозви. Будуть призначені ді, коли всі, що мають Воєнну Пайкову Книжечку ч. 1, мусітимуть зголоситися з нею до призначених канцелярій по Воєнну Пайкову Книжечку ч. 2. Без першої книжечки не видасться другої. Першу, очевидно, повернуться власникам, шоб вони дали могли купувати собі каву і цукор.

Нові книжечки будуть дещо відмінні від перших. Вони матимуть по 24 купони на кожній сторінці. Кожний купон матиме букву і число.

Як купувати по Точковій Системі?

Коли точкова система пайкування буде уведена в життя, тоді уряд проголосить, скільки точок пайкової книжечки треба віддати за означену кількість даного продукту, очевидно незалежно від його ціли. При цьому уряд буде руководитися кількістю даного товару в продажу. Коли якогось продукту більше, тоді за одну точку купона буде можна дістати його більше. Коли жакось яриць чи овочу обмаль, то

ді за таку саму кількість треба буде віддати більше купонів, чи купони з вищою вартістю. Наприклад: один фунт сливкок може мати цінність, рівну одній точці, а фунт сушених фіг трьома точками. Купуючий мусить рішити, чи йому варто витратити три точки на фіги, чи краще дістати за ті самі купони три фунти сушених сливкок. При цьому може трапитися так, що ціна фіг буде нижча ніж ціна сливкок.

Уряд буде встановлювати і в міру потреби мінити кількість точок, яку треба буде віддати за один чи другий продукт. Як сказано, це залежатиме від того, чи цього продукту є достаток чи обмаль. Купуючий буде повідомляти про такі зміни оголошеннями, що будуть вивішені на видних місцях у всіх крамницях. Такі зміни будуть траплятися, по всій правдоподібности, не частіше, як раз в місяць. Вони не матимуть ніякого безпосереднього відношення до ціни.

Пайкові купони важкі в кожній крамниці. Кожний може купувати там, де йому вигідніше чи де товар дешевший. Очевидно, вартість у „пойнтах“ буде у всіх крамницях однаковою.

Коли хто любить такі продукти, що мають високу точкову вартість, хоч може вони й дешевші, та хто вичерпає на купівлю тих продуктів всі 48 точок, призначених на один місяць, той мусить чекати до другого місяця, шоб купувати харчі, які підлягають точковому пайкуванню. Тому треба обходитися з купонами так обережно як з грошима, шоб їх вистачило на необхідні продукти.

Спочатку таке подвійне пайкування — шоб грошей і шоб пайкових точок — може бути трудне. Та досвід Англії показує, що господині звикають до нього і планують свої покупки без труднощів. Там ця система вживається вже більше як рік з дуже добримим наслідком. Загал населення розуміє, що це є найпростіший спосіб, шоб запобігти спекуляції та розпреділювати існуючі продукти справедливо між усіх.

При закупах на пайкові купони треба ще уважати на таке: жвжвати по змозі перше купувати з більшою точковою вартістю, себто тих, що мають числа 8 і 5, а пізніше дрібніші. Коли, наприклад, за ціну покупки прийдеться дати 13 точок, то краще дати один 8-пойнтовой і один 5-пойнтовой купон, ніж, наприклад, два 5-пойнтови і три однопойнтови. Далше, треба дивитися, чи купуючи більшу кількість якогось продукту не можна зробити заощадження на точках. Може трапитися, що за три пушки („жени“) якоїсь консерви треба дати три точки купонами, хоч пушка має тільки 12 унцій і три пушки дадуть разом 36 унцій. Тимчасом більша, дво-фунтова пушка може вимагати тільки двох точок.

Хтоснебудь з родини може вживати при закупах всіх книжечок, виданих членам даної родини, так, що не треба, шоб кожний купував для себе. Як сказано, зразу будеться жвжвати тільки синіх купонів. Червоні призначені на купівлю м'яса, пайкування якого буде введено пізніше.

Загальна Рада — ФЛІС

3 КАНАДІСЬКИХ КРИТИК ПРО ЛЮБКУ КОЛЕССУ.

За короткий час свого побуту в Канаді українська світова артистка, Любка Колесса, вибилась у музичному світі зразу на перше місце. Шо так є, про це свідчать теж і критичні рецензії, з яких дещо коротко згадаємо:

Ottawa: The Ottawa Journal, April 29, 1941: Про цей перший виступ Любки Колесси в Канаді, себто про концерт в Нешенел Гелері оф Канада в Оттаві, довші рецензії подає між іншим таке: „Любка Колесса, визначна піяністка з України, здала собі відразу горячі оплески з боку численної публіки... П'єра високої якості. П'єропейський досвід на різних концертних естрадах як піяністки і як солістки з оркестром відбивався виразно в певности і ясности її інтерпретацій... З того, що ми почули і як віднеслась публіка до гри артистки, можна сміло заклачати, що пані Колесса моглаб притягнути на концерт тричі так багато людей, як їх може вмістити Нешенел Гелері... Многі відійшли розчаровані, бо не стало для них місця“.

Toronto: Saturday Night, August 9, 1941: В музичній частині журналу критик Гектор Чарльзорт в статті п. н. „Колесса — блискуча піяністка“ пише між іншим таке: „Пані Колесса зарекоментувала себе в місті, яке чуло найбільших піяністів сучасного часу, як один з найбільших талантів, які колинебудь доводились нам почувти. Те, що кажу, не булоб ніякою новиною у Відні, чи в інших музичних центрах Європи, де знали її талант, заки зачалася ера проливу крові і руйни. Пані Колесса є ученицею Емілі Завера, якого мистецтво в його молодих літах так нас очарувало, та який, оскільки нам відомо ще живе у Відні, маючи 79 років... Він є одним з так неможлих уже учеників Ліста“.

„Пані Колесса зарекоментувала себе в місті, яке чуло найбільших піяністів сучасного часу, як один з найбільших талантів, які колинебудь доводились нам почувти. Те, що кажу, не булоб ніякою новиною у Відні, чи в інших музичних центрах Європи, де знали її талант, заки зачалася ера проливу крові і руйни. Пані Колесса є ученицею Емілі Завера, якого мистецтво в його молодих літах так нас очарувало, та який, оскільки нам відомо ще живе у Відні, маючи 79 років... Він є одним з так неможлих уже учеників Ліста“.

Toronto: The Evening Telegram, August 1, 1941: Роз МекДонелд пише між іншим таке: „Любка Колесса, роджена в Західній Україні, дочка українського вченого, що дістала музичне вишколення в Державній Академії Штуки і Музики в Відні під Завером, є пречудна чистота в її грі й новотка пікантного колориту. Музика останньої ночі набрала рівної й дуже милої форми під її руками, вибухаючи делікатно й відрухою“.

Ottawa, The Evening Citizen, January 15, 1943: Ізабел С. Армстронг пише між іншим таке: „Любка Колесса, українська піяністка, грала вже нераз перед публікою Оттави пречудно й з тонкістю, але ще ніколи з такою могутністю стилю і такою струєно теплотою, які вона виявила у своїм виступі в Морнинг Мюзік Клуб... Вона була в найкращій натхненні і держала слухачів зачарованими хрустальною чистотою і милою співучістю добуваних нею тонів, таким сяючим ритмом гри, якому не можливи опертись, досконалістю розуміння форми і її віддання, як і глибиною і різноманітністю відтінків того, що вона передає... Це є вияснення того, чому її гру приймали вчора слухачі з таким великим і відруховим одушевленням... Між публікою, на почесному місці, сиділа й Королівська Високість, принцезна Еліс. Як при кінці концерту принцезна аложила артистці гратуляції, артистку-госпою обступила громада її приятелів і обожателів і влаштували їй такий оваційний привіт, шо тривав якоїсь пів години“.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ТОРОНТО, ОНТ.

Річні збори 432 відділу У. Н. Союзу.

Річні збори згаданого вище найбільшого відділу У. Н. Союзу в Канаді відбулися ще 20. грудня 1942 р., в домі УНО під ч. 300 Бетгирст вулиці. Збори відкрив п. В. Баган, голова відділу, короткою промовою, в якій сказав, шо він має честь уже четвертий раз іти рідку відкривати річні збори відділу, що був зорганізований у початках цієї війни й аріс членством до найбільшого відділу в Канаді. Він також висказав свою надію, що виедовзі розростуться відділи У. Н. Союзу по цілій Канаді й досягнуть десятків тисяч членів, як досягнув їх до цього часу Союз у ЗДНА. А станеться це тому, що грамоти У. Н. Союзу є найкращими під кожним оглядом. І також тому, шо Союз веде свою працю чесно та совісно. „Так, як і в нашому відділі прибувають десятками нові члени й членки кожного місяця, так прибувають вони й до всіх відділів у Канаді й ЗДНА, і це, а не шо іншого промовляю до нас, шо зрозуміли своє завдання й в касієр.“

скорому часі розбудують Український Народний Союз у таку економічну установу, яка буде розпоряджати десятками мільонів доларів!“

Звіт фінансовий та організаційний здав секретар і організатор у Канаді, п. В. Гіряк, Поза всімк звітуванням сказав він, шо коли наш відділ буде й-надалше так розвиватися (в шо він вірить!), то до Золотого Союзового Ювілею наш відділ може стати найбільшим відділом не лише в Канаді, але взагалі з всіх відділів! Шоб цей рекорд здобути, то не потрібно дуже тяжко працювати, лише всім працювати, а перемога буде налевно зо нами!

Після звітів усіх урядників приступлено до вибору нового заряду на рік 1943. Виборними були: В. Баган — голова, В. Гіряк — секретар, М. Топольницький — касієр. До Північної Комісії: Ю. Романік, Т. Даніляк, І. Вовк. На Опікувн Хворих: А. Глинка, Е. Романік, Д. Захарчук. На придверника вибрано одногоспо п. П. Федичука. До Комітету Підприємств: М. Дунець, В. Трасевича й П. Тиссакса.

Збори закрито відспіванням гімнів.

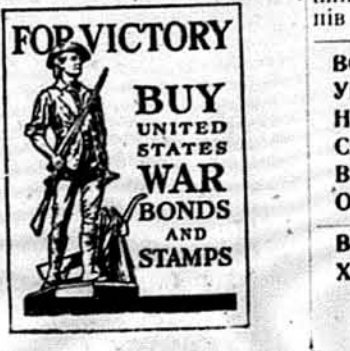
В. Баган, голова; В. Гіряк, секретар; М. Топольницький, касієр.

Випродаж Книжок

Як стати горожанним Злучених Держав	\$ 30
Українсько-Англійська Куварка (Cook Book)	\$ 75
Косач Юрій: Сонце в Чигирині. Поемь про декабристів у Україні.	\$ 75
З поєсіам і примітками М. Голубія. Брош. 50 ц. Опр.	\$ 50
Короленко В.: Серед лихих людей. Поемь	\$ 20
Ткачук В.: Сині чички. Нарис	\$ 40
Матієв В.: Зачарований годинник	\$ 20
Опальський Юліан: Іду на вас. Історична повість. Опр.	\$ 125
Опальський Юліан: Золотий лев. Оповідання	\$ 30
Наполюський В.: В епідемічному бар'ї. Нарис. Цей нарис молодого талановитого автора малює як неможливо краще атмосферу, в якій живе сучасне покоління в Україні	\$ 30
Поліщук К.: Гуляйпільський батько. 1—II Том. Опр.	\$ 125
Протівка Михайло: Кетинг, Картина з Лемкищини	\$ 10
Рогова О.: Син гетьмана. Іст. роман з часів В. Хмельницького. Опр.	\$ 125
Сімонович Василь д-р: Граматика української мови для самонавчання та в допомозу шкільній мові. В польській мові	\$ 350
Толстий Лев: Відродження. Іст. томи в 3-ох частинах	\$ 250
Українська Леса: Жаль. Поемь	\$ 45
Українська Леса: Над морем	\$ 30
Українська Леса: Призв'язь-розмова	\$ 45
Франко І.: Мойсей. Четверте видання з передмовою	\$ 35
Франко Іван: Захар Беркут. Автор малює історію нападу татар на село в Карпатах, якого мешканці не лише потрапляють оборонитися, але й побивають зовсім татарську орду та спляють дальшій похід татар	\$ 50
Франко Іван: З вершин і низин; збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Знаєди листа“ й „Великі роковини“ У біографічний нарис Івана Франка (написав Василь Вервилюк) є 14 ілюстрацій В. Опр.	\$ 325
Шеняк Тарас: Кобар, з портретом автора, сторін 707, опрацьований Шеняк Тарас: Твори Тараса Шеняка, в 3-ох томах, в опраць.	\$ 250
Магичні штуки для розгадки старих і молодих	\$ 25
Про племенні і дієві домашні звіря. Практичний порадник	\$ 45
Поліщук Марко: Марусь. Поемь	\$ 45
Біч Рекс: Залишний шлюб. Поемь з англійського. Опр.	\$ 100
Біч Юрій: Пасом Амазонки (La Jungla). На укр. мову переклав М. Кошич. В двох частинах. I і II части. Опр.	\$ 200
Дулко Ф.: Гаум. Оповідання	\$ 35
Монкенш Борис: Чорні Запорозькі. Зімовий похід й остання кампанія Чорних Запорозьких. Я схемати й ілюстраціям. Опр.	\$ 125
Чайковський А.: Олонка. Опов. з життя ходоцької шляхти. Брош.	\$ 80
Франко Іван: Лис Микита. З ілюстраціям.	\$ 60
Ф. С.: Бранець морського опришка. Іст. оповідання	\$ 35
Чайковський А.: За сестрою. Оповідання з казківської старшини з ілюстраціям, саме видання	\$ 50
Чайковський А.: Побратим. Іст. повість. Опр.	\$ 100
Чайковський А.: Не було виходу. Історія одної парцеляції. Опов. — дання з галицького життя	\$ 35
Чайковський А.: На ухавах. Істор. повість в двох частинах	\$ 80
Чайковський А.: Корнієнко. Три-гоми	\$ 125
Чайковський М.: За силу союзу. Фанк. оповідання. Опр.	\$ 45
Франко Іван: Оповідання. Зібн. Малий Мироп, Гриневича шкільна на- ука. Оповідання. Збірн. Граб і інші	\$ 65
Челюк А.: Оповідання. Переклад О. Дабій	\$ 25
Филичук І.: За Сан. Іст. оповідання, 2 томи	\$ 40
Кисельська О.: Шпайтарія. Короткі галатини упамт про Шпайтарію. В цих книжках є багато оригінальних фотографічних знімков, так, шо кожний може з них довідатися багато про життя у Шпайтарії і її проміст	\$ 200
Филичук І.: Будівничий Держани. Історична повість з XII віку. Бр.	\$ 20
Филичук І.: Братні любові	\$ 75
Яворницький П.: 1,000,000 Галицької Армії	\$ 50
Самчук У.: Волюнь. Том 1. Кудяч тіла та річка. Брош.	\$ 150
Том II. Війна та революція. Брош.	\$ 175
Том III. Батько і син. Брош.	\$ 150
Додл К. (7 книжечок): 1. Думогубство в Абей Гроздах. 2. Пестра Стыжка. 3. захопаний Календу. 4. Чоловік з Бизною. 5. Вітаний палець. 6. Шість Наполеонів. 7. Танцюючі фігури	\$ 75
Дулко Ф.: Краса життя. Оповідання	\$ 20
Кервал Д.: З таяном убійника. Поемь, переклав М. Лотоцький. Є це книжка припод багатородного чоловіка, закинутого судьбою в дику країну північної Канади	\$ 80
Кобилницька Ольга: В незалежно здала копади. Оповідання	\$ 65
Кочев О. Еміліан. Чому пані від нас утікають?	\$ 50
Чернива Іван: Дзвін з Чорним Панцирем. Поемь. Пром.	\$ 40
Каленко А.: Запорозька слава. Брош.	\$ 40
Каленко В.: Життя Перісничого Чоловіка та сустрешних дуків. Опр.	\$ 85
Левків Богдан: Писання Богдана Лелюка, з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Вервилюком. Том I. Війни, том II. Проза. В позол. опр.	\$ 560
Лешчинський-Печей Іван: Над Чорним морем. Поемь. Опр.	\$ 150
Лотоцький А.: Кудяч і меч. Тетор повість з кінця 15 і поч. 16 віку	\$ 80
Мельник-Матвієв Микола: За рідне гніздо	\$ 25
Берн Жиль: Замок у Карпатах. Поемь. З передмовою М. Голубія	\$ 40
Кобилницька Ольга: Парина. Героїня Наталка Верковишна виступає тут „падоцькою“ з прездирством до міщанських інтересів, з великим аристократизмом духа та змиганням до повної еманципації пригнобленої жінки. Вона шукає собі чоловіка таких же поглядів, шоб він її не принижить. Тому то відкидає обмеженого орадина, а знаходить собі ідеал в особі скромного д-ра Марка. В люксовій опраць	\$ 275
Вибір творів Ю. Федьковича. Брош.	\$ 40
Кобилницька О.: За ситуаціям. Поемь	\$ 50
Филичук Іван: Іванко Берладник. Іст. повість з XII віку	\$ 50
Печей Іван: Кайлашева сімь. Поемь. Опр.	\$ 25
Поліщук К.: Розлива луна. Оповідання з галицького життя	\$ 30
Дульовський Р.: На промі. Поемь з української старшини	\$ 50
Леонтович О. П.: На передодні. Іст. повість. Часть I і II. Брош.	\$ 100
Будівничий О. П.: На передодні. Оповідання з другої половини XVII століття. Часть I і II	\$ 80
Чайковський А.: Перед зримом. Історичне оповідання	\$ 50
Бірчак І.: Проти закону. Поемь на тлі подій 12. віку	\$ 50

*) УВАГА: З причини малої кількості примірників, просимо замовляти тільки ці книжки, шо є подані у повнічші оголошенні.

Замовлення разом з належністю слати до: „СВОБОДА“ P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

Жіноча Сторінка

У Безконечній Черзі

Такий заголовок вміщував передвоєнний львівський щоденник „Діло“ над звітами з наших політичних процесів, які велися перед польськими судами. І цей заголовок майже ніколи не сходив зі сторінок газети, бо слідами цих, за якими замикалися в'язничні двері, йшли інші, а в місці кожного покінченого політичного процесу — назривало кілька нових. Безконечна черга жертв на шляху здійснення найвищого ідеалу української нації — вічно-державного життя України.

І йде ця черга по винищу двину. На місце одного завоєвника — другий, на місце другого — третій. Поляки, москалі, німці. А від українського народу все ця сама, неперівана та безконечна черга жертв. Лиш посувається тепер та черга лисавкою; жертви ростуть в сотки, тисячі, мільйони. Це вже не самий лиш гурток очайдушної молоді, небезпечний для ворога непохитною вірністю ідеї, на яку лиш спростомється може вік молодий, неавязаний, без особистих обов'язків. Це вже наріз цілий, усі верстви, стани, класи — жінки, діти, кожна одиниця, хоч безоружна і безборонна, та для ворога розсадник ідей, що загрожують його насильному пануванню. І йде цей наріз на заслання, примусову працю, що переходить людську витривалість, завалює щирість в'язниці — засинає чужі землі могилами народних робітників, які служили вірою Україні і багато могли ще для неї зробити.

У цій безконечній черзі жертв — покійна Дарія Старосольська. Померла на сибірським засланні влітку повітряного жіночого руху на Західній Україні, борючись за рівне громадянське місце для української жінки, її політичне та соціальне визволення. Жінка, яка вже чотири десятки літ цього промочувала шлях ідеям, які нині стали дійсністю серед вільних, демократичних народів, даючи гідніше суспільне місце цим, що відповідалі за родину та домашнє вогнище.

Вже серед дівчат — ровесниць у Львові, у перших роках нашого століття, покійна організує гурток, де члени мали підготувати себе до суспільної праці самоосвітою, та виробленням самостійної думки. Щоб оцінити цю діяльність покійної пригадаймо, що це були часи, коли загал жіночої молоді не мав інших амбіцій крім подружжя, а т. зв. товаришське життя — балі та забави — це було для міської жінки одиноким місцем, де вона стрічалася зі „широким сві-

том“, і то здебільша у тій цілі, щоб зачерпнути з нього спайок та плітких сенсацій. Зі спогадів матері покійної, Герміни Шухевич, теж одної з перших громадських діячок Західної України, друкованих у довоєнній „Жінці“, довідуємося, як члениці таких перших наших організацій прямо грозили, що випишуться з товариства, якщо там будуть улаштовувати їм відчити чи визнавати до самоосвіти. „Ми вже за старі до науки“ — це була відповідь тодішнього жіноцтва, і то того, що походило з так зв. інтелектуальної класи! Балі, зимки у народних строях та збірки — це була діяльність тодішніх жіночих організацій. Себто — не багато гірша, як у нас тут, пів століття пізніше...

На цьому тлі можемо увітати собі, скільки пересудів треба було побороти кожній одиниці, яка хотіла бачити українську жінку на вищому ступні особистого розвою та на кращому місці серед громадянства. А у ряді цих ідейних одиниць, що високо переростають сучасній собі жіночій загаль життєвими амбіціями, знанням та культурними потребами — покійна станула дуже часно з постановою зробити громадянську працю своєю особистою потребою, нарівні з подружжям та родинним життям.

У часі, коли жінки не мали великої охоти витрачувати сили на шкільні дипломи — покійна добуває основну музичну освіту та на становищі вчительки гри на піані у Музичному інституті імені Лисенка у Львові працює від початків його заснування. Належала майже до перших наших модерних жінок у цьому розумінні, що професійну працю вміла поєднувати з вірцевим вихованням троїх дітей та вдержуванням родинного вогнища.

А при цьому — прямо не було жіночої організованої діяльності, де не можна б подібати слівці праці покійної. Від редагування жіночого журналу „Мета“ — до гуманітарних та політичних установ. Працювала серед жіноцтва, що гуртувалося біля Української Соціалістичної Партії, була душею товаришського жіночого клубу при „Новій Хаті“, який організувався на кілька літ до війни та серед львівського нашого жіноцтва записався не звичайно підхожою культурно-просвітною працею. Члени клубу та гості відбували постійні, мабуть щотижневі, сходи та слухали викладів на різні предмети мистецтв, письменників, економістів чи інших. Жінка професора Вільного Українського Університету, що

був би теж окрасою кожного університету в світі, й сама непересічної особистістю культури та знання — покійна ніколи не проявляла „лідерських“ амбіцій в організаційному жіночому життю, до яких навіть могло поривати її в Галичині провідне громадянське становище того роду, з якого вишла. Майже усюди працювала як звичайний совісний рядовик, а її жива та енергійна влада, здавалося, розпорозувалася по цьому жіночому організованому життю, щоби бути усюди там, де щось твориться, плінується, будується...

І славів цю громадянську працю на Зах. Україні не всіляк буде затерти ніяка займанщина. Прийде час і покійну помянуть теж і в газетах та журналах краще та більш гідно, як це виходить спід могого скромного пера. Помяне її жіноцтво Західної України, яке за десятки літ відробило віки в особисті поступі, національній свідомості та громадянським виробленням, ідучи за прикладом таких світлич одиниць, як покійна Дарія Старосольська.

Це ще одна жертва у безконечній черзі за волю України. Та вірно, що не даремна!

Клядія Олесницька.

"We cannot have all we want if our soldiers and sailors are to have all they need."
— Franklin D. Roosevelt

BUY WAR BONDS

ПІДПІРАЄТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ

СЕСТРИ В СЛУЖБІ.— При Жіночому Помічному Корпусі Армії служать на форті Де Мойні сестри (від лівої руки до правої): Молі Портер, пані Джесі Дайлі та пані Полін Дейлі та їх кузінка, Етел Смет (при машині до писання).

Дім і Жінка в Чужих Народів

Китайський дім.

Найважлишою прикметою китайської релігії є велике поважання для родичів. Це те, що каже наша заповідь: „Поважай батька й матір, щоб ти прожив довго на землі, яку Господь Бог твій дав тобі“.

І китайці довго живуть на своїй землі — вони пережили держави перську, єгипетську, юдейську, вавилонську, грецьку і римську. Це наче знак, що хто поважає родичів, той буде довго на своїй землі жити. І китайці поважають родичів не тільки живучих, але і померлих, як ніхто з народів.

Доки в Китаю родичі живуть, син не повинен йти в світ, а коли йде, то в точно означене місце. В дома син встає дуже рано і питає родичів, що їм дати їсти чи пити. Входить, коли батько поклаче, виходить, коли батько скаже, говорить, коли батько бажаче. Виходячи з дому і вертаючись, він повідомляє батька. Він має бути здержливий в забаві, дбалий при праці і ніколи не повинен згадувати, що родичі старі.

Колиж родичі померли, то діти мають їх поважати, як поважають боже небо. Так князь Чов приніс жертви в дома найдрівнішим своїм предкам, як рівним з небом, а в публичній святині приніс жертву своєму батькові, Ван Ван-ови, якого рівняв з божеством.

В китайських домах є каплиці, а в них Таблиці Предків, на яких імена предків виписані. І перед ними кожного дня кадять ладаном і палять написані молитви. А раз в році несуть на двинтар свічки та інші жертви.

Коли молоді побираються, то кланяться дуже врочисто Таблицям Предків.

Китайські матері і бабусі щільно дбають, щоби точно навчили дітей релігійних обов'язків — вчать вдома і часто водять до церков.

(З книжки: „Сторі оф дї Ворлд'с Воршін“).

Жінки в Мексикі.

Мексиканські жінки щирої класи мають добріше виховання і багато з них вишколені в музиці і чужих мовах. Матері і дочки живуть з собою дуже тісно; зате сини скоро виходять спід опіки матері і переходять під вплив і провід батька.

Індійни і низька класа мексиканців дуже ввічливі і природно культурні. Жадна родина не дозволить, щоби хтось з її убогих свояків не мав де подітись. Його приймають до себе, не як такого, що буде тут мати притулок, але як рівного члїї родини. І це навіть тоді, коли родина сама убога і хата своїми переповнена.

(„Жіночий Конгрес“ — стаття: Чотири місяці в старім Мексикі).

Жидівська жінка.

В часах страшних переживань буйшої Римської Імперії, в часах переселення народів — не лише самі війни винищували всі ті народи, що тоді над світом панували і були славі, а тепер, крім імен, нічого по них не зосталося.

Тим, що їх даліше нищило, була деморалізація родини; був занепад домашнього життя. Що так воно було — а можна це повторити з найбільшим натиском — докажує життя жидів; бо вони терпіли від воєн більше болючо і більше жорстоко, ніж інші народи; однак між ними остаточно глибокої морали — строга дисципліна і найбільша пошана для дому завжди здорово здержувалася.

І якраз жидівській жінці треба завдячувати той гідний подвиг і таємничий факт, що жидівський наріз живе.

М. Лазарус.

Жидівський дім рідко коли був „твердиною“. На протязі віків він був чимсь далеко більшим — був святинею жидівського народу.

Дж. Г. Герц.

Жидівський звичай приказує жидівській матері, щоби вона — коли приготування до сабаху зроблені — засвічує Сабашову Лямпу. Це є знаком того, скільки жидівська жінка має впливу на дім, а через нього на ширше окруження. Вона піддержує гарне, здорове родинне життя; вона є осередком всіх духовних зусиль; особливо повною довірою спонукою кожної важкої праці. До цієї прикладається вислів Тадамудла: „Лише через саму жінку Боже Благословіння запевняється для дому“.

Генрієта Сольт.

Чи не бачимо перед собою досконалого образу дійсної шляхотної жінки, яка гарним ладом і способом розливає повну ласку атмосферу гармонійного спокою над своїм домом; яка орудує ним і великодушно і рішучо; яка не дає своїх дітей на виховання в ру-

ки чужих, але сама веде і вчить їх приказом і прикладом, котра так гідно сповняє кожний громадський обов'язок, що діти її обожають; так, що вона є незмірно цінною для всіх, які входять в сферу її захоплюючих впливів.

Д-р Герман Адлер, про „Паню Ротшильд“ („Вістник“).

ЗБОРИ ВІДДАВ У. Н. СОЮЗУ

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. — Бр. св. Михайла, від. 90, повідомляє всіх своїх членів, що новий уряд на 1943 є такий: Стефан Дуади, пресид.; Теодор Гошниць, кас.; Іван Лупачів, секр. Збори будуть відбуватися в неділю по 15-тім, в галі церковній. Місячні вкладки треба платити на збори. Просимо вписуватися до У. Н. Союзу самим і свої діти. — Іван Лупачів, секр.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ В АЛЕНТАВІ, ПА., пошукує

ДЯКОУЧИТЕЛЯ

Кандидат мусить бути добрим дієгентом і режисером та вірцевим учителем. Посада до обняття зароз, або від 1-го березня. Голоситися на адресу: 26, 30

ST. MARY'S UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH.

1046 Fullerton Ave., Allentown, Pa.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі в хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подружого садомства.
Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 11.

GRamercy 7-7597

Офісні години: 10—8; неділя 11—2.

Жінки-доктор до обсягу.

X. & Флюроскоп.—Екзамінація \$2.00

ДАРОМ

випише кожному зразок (SAMPLE) Карпатського Чюю з найліпшого гірського злля, на неомалітійній засаді, левіній і лорко. Виска пачка коштує 50¢.

ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство припорувають тим, що звертає на виробітків кашель, більшого і залуку. Пачка коштує 50¢.

ЗІЛЛЯ НА ПОЛОЦІ НОСИ. Дуже довільне. Як його уживати, надруковано на бокі. Пачка коштує 50¢.

МІШАНІ КОРИННЯ, на нестрашність, брак апетиту, корчі. Добре також на захв до горілки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пачки зараз випише згаданого злля за \$2.00, дістане одну пачку даром.

Маємо всікі лічничі злля, листя, швіт, кору, ігоди, коріння, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і деталію. Для ширинків і пролавів відповідний опуст. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th St., New York, N. Y.

ЛЮБЕНЬ, О. — Тов. У. Н. Союзу, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться 21. лютого, в години 1. понодуді, в домі 2545 E. 33 Стр. Просимо членів прийти на час і завдати вкладки, щоб можна вислати розмет на час. — Микола Сикста, пресид.; Микола Волошинський, кас.; М. Шемич, секр.

НАНТІКОК, ПА. — Тов. Вільна Україна, від. 319, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 21. лютого. Просимо всіх членів прийти, бо буде справоздання уряду за 1942 рік і вибір уряду на цей рік. Наші річні збори мали відбутись у січні, але відложени до лютого, бо наш секретар не міг бути на зборах. Тому просимо всіх членів на ці збори прийти. — Уряд.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН і вище ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ

ПЕТРО ПРЕМА
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 716. Перед убивством.

Як він замахнувся своєю палюгою, Джеджер думав, що йому буде легко поцілити Тарзана в голову.

Але Тарзан знаменито володів своїми м'ясами, як справжня людина джунглів. Він зручно ухилився на бік.

Палюга своїм розмахом завалила Джеджера з рівноваги.

Але як Тарзан обернувся, Джеджер устав на коліна й знову замахнувся палюгою, аби принаймні скалічити свого ворога, поки він зможе його вбити.